

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi elintarvikelaiksi sekä laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta

Viite: Lausuntopyyntö MMM019:00/2020 29.5.2020 Dnro HYD/1131/03.00.00/2020

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää Kuntaliiton välittämänä ympäristöterveydenhuollon kunnallisilta valvontayksiköiltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi elintarvikelaiksi sekä laeiksi terveydensuojelulain muuttamisesta ja sakon toimeenpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi elintarvikelaki. Samalla nykyinen saman niminen laki kumottaisiin. Esityksellä ehdotetaan myös muutettavaksi terveydensuojelulakia ja sakon täytäntöönpanosta annettua lakia

Hyvinkään kaupungin ympäristöterveydenhuolto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja toteaa seuraavaa esitetystä vuosimaksusta:

Luonnoksissa elintarvikelaiksi sekä terveydensuojelulain muutokseksi on muun ohella esitetty uuden 150 €:n suuruisen vuosimaksun käyttöönottoa. Maksu perittäisiin kaikilta ilmoitetuilta tai hyväksytyiltä valvontakohteilta lukuun ottamatta elintarvikelain osalta kyläkauppoja ja yleishyödyllisten yhdistysten elintarviketoimintaa sekä terveydensuojelulain osalta yksityisten elinkeinonharjoittajien ja työnantajarekisteriin liittymättömien yhdistysten harjoittamaa toimintaa, pieniä talousvettä jakavia laitoksia sekä sellaisia mahdollista terveyshaittaa aiheuttavia toimintoja, joilta viranomainen on harkintaansa perustuen ottanut säännöllisen valvonnan piiriin. Muutoksella on tarkoitus vahvistaa valvonnan kustannusvastaavuutta. Lisäksi korostetaan elintarvikevalvonnan neuvovaa roolia ja mahdollistetaan nykyistä monimuotoisempi viranomaistyö mm. kehittyvän neuvonnan ja ohjauksen kautta.

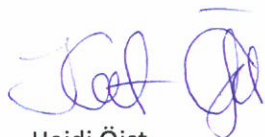
Ympäristöterveydenhuollon valvontatoiminnan kustannusvastaavuuden parantaminen ja viranomaistyön monimuotoisuuden lisääminen ovat kannatettavia, mutta vuosimaksun toteutuksessa toivotaan otettavan huomioon alla kuvatut asiat.

Osaan toimijoista, erityisesti kunnallisella sektorilla, perusmaksu kohdistuisi samaan toimijaan sekä elintarvikelain, että terveydensuojelulain nojalla. Kunnallisten koulujen, päiväkotien ja hoitolaitosten sekä niiden keittiöiden osalta maksut voivat olla vain tulonsiirtoa kunnan sisällä, eikä siten palvele tarkoitustaan arvioitaessa asiaa kuntatasolla.

Elintarvikelakiluonnoksen mukaan myös kaikki suunnitelmalliseen valvontaan sisältyvät näytteenotto- ja analyysikustannukset katettaisiin kokonaisuudessaan valvontamaksulla. Nykyisellään Hyvinkäällä suunnitelmallisen valvonnan näytteenotto liittyy projekteihin ja toimijat ovat maksaneet näytteenottokulut. Mikäli kustannukset siirtyvät kunnalle, on todennäköistä, että näytteenottoa vähennetään talouden säästöpainesta. Päätös ohjannee kuntia vähentämään suunnitelmallista näytteenottoa.

Esitetyssä laissa maksu on kirjattu perittävän toimijalta (elintarvikelaki) tai toiminnanharjoittajalta (terveydensuojelulaki). Käytetyn terminologian osalta tulee varmistua, että maksu kohdistuu suunnitellusti jokaiseen valvonnan alaiseen toimipaikkaan eikä toimijaan. Valvontamaksu ei kohdistu tasapuolisesti, mikäli esimerkiksi HOK-elanto isona toimijana maksaa valvontamaksua yhdessä kunnassa saman 150 euroa kuin toimija, jolla on vain yksi toimipaikka esim. pizzeria. Ketjuliikkeilläkin todellinen neuvonta- ja valvontatarve kohdistuu jokaiseen erilliseen toimipaikkaan eli elintarvikehuoneistoon.

Vuosimaksun laskutus edellyttää kehittymistä valvonnan ohjausjärjestelmä Vatilta, jotta maksuvelvollisuuden piirissä olevat toimijat saadaan järjestelmästä helposti oikein ja tasapuolisesti virheiden ja työmäärän lisääntymisen välttämiseksi. Tämä tulisi ottaa huomioon vuosimaksupykälien voimaantuloajankohtaa harkittaessa.

Heidi Öjst

1. kaupungineläinlääkäri, vs.
Hyvinkään kaupunki